

Santiburcio, Antoni.

(Jaén, 1954 – Barcelona, 2001)

Antoni Santiburcio. Sentiment i passió per la política.

Per Joan Ferran

Va morir una tarda de juliol, la del 8 del 2001, després d'una llarga malaltia que el va acompanyar uns quants anys. Va marxar deixant l'habitació de la clínica plena de papers, projectes i plànols que poques hores abans rebregava amb la il·lusió i l'entusiasme de sempre. Tot just feia unes poques hores que havia superat una estada crítica a la UCI. Ell era així, tossut i tenaç. Lluitador i valent. Tan sols tenia quaranta set anys. Sovint quan una persona ens deixa hom tendeix a magnificar les seves virtuts i a minimitzar els seus defectes. No és aquest el cas. La desaparició del Primer Secretari del PSC barceloní, i Segon Tinent d'Alcalde de Barcelona, va trasbalsar els que el coneixíem de prop però també a tota la classe política, funcional i als veïns amb els que es relacionava.

Això succeïa perquè era un polític diferent. D'horaris desordenats però exhaustius. D'idees fitxes però raonades. De projectes ambiciosos. Estimava la "pedra" però la farcia de festa i xerinola. No parava d'explicar que una de les feines més importants d'un polític és la de crear il·lusió i sentiment de pertinença respecte les realitzacions de l'Administració. Aquell ex-sindicalista i socialista que va culminar la seva trajectòria de servei com a Parlamentari, Regidor i Tinent d'Alcalde era peculiar.

No esperava mai les directrius centrals de la Casa Gran. Esquivava els tràmits, tirava pel dret. Ell va dissenyar, projectar i imaginar la transformació dels barris que va gestionar, tot fent participants als seus col·laboradors d'aquestes idees. Els mètodes de treball d'en "Santi" –així l'anomenàvem els amics– eren fills de la

il·lusió, la complicitat i l'obra visible, de la concreció. Escrivia poc però xerrava molt. Suplia la lletra impresa amb llargues hores de reunions i amb encàrrecs als seus col·laboradors.

Santiburcio era fruit de la seva pròpia evolució i història. Provenia del món sindical. Els inicis del seu activisme social cal cercar-los en la lluita d'empresa i en la negociació dels convenis col·lectius. Va ser a l'any 1972 quan, de la mà d'Alfonso Guerra i Cándido Méndez, s'afilià a la UGT i al PSOE de Jaén. Temps abans ja participava en les lluites estudiantils de la Universitat Laboral de Còrdova dels anys 72 i 73. Arribat a Catalunya treballà d'electricista i reparant ascensors. S'integrà ràpidament a la feina organitzativa de la Federació del Metall de la UGT de Catalunya de la que fou Secretari d'Acció Reivindicativa. Fou represaliat i acomiadat de les empreses Mercx i Rivière l'any 1976. Participà durant temps en la lluita política i sindical, fins la unificació socialista, moment en que és va fer càrrec de la Primera Secretaria de l'Agrupació Socialista de Sant Andreu que ocupà fins 1982. Aquell any fou elegit Secretari d'Organització de Barcelona amb Jordi Parpal com a Primer Secretari tot significat aquest fet la presa definitiva del control de Barcelona pel sector unitari del PSC al que pertanyia. Ja el 1984 Santiburcio rellevà a Jordi Parpal al front de la Primera Secretaria de la Federació Socialista de Barcelona, càrrec que ocupà fins a la seva mort. Sota la seva gestió es va bastir una organització sòlida i eficaç; i la vida i actuació orgànica d'en Santi es complementà amb una altra de representació pública com a càrrec electe. Esdevingué, des de 1980, el diputat més jove del Parlament de Catalunya. No fou fins el 1988 que deixà l'escó. El seu pas pel Parlament facilità que compaginés els estudis de ciències econòmiques amb l'activitat de la Cambra catalana. Malgrat estudiar la seva gran dedicació a l'activitat parlamentària va quedar palesa. En un informe sobre la feina dels diferents diputats realitzat per la Càtedra de Dret Polític de la Universitat de Barcelona que es va publicar l'abril de 1985 Santiburcio quedà en tercer lloc, només superat per Rafael Ribó i Lluís Armet. Però ben aviat sentí enyorança del contacte directe amb la gent, amb la gestió de conflictes, amb projectes Antoni Santiburcio. Sentiment i

passió per la política “tangibles”. Creia que per a un socialista d’arrels sindicals poder exercir de regidor d’un districte eminentment obrer i popular era tot un repte. I el va voler entomar amb decisió i il·lusió. “Santi” volia, somiava, que tota la ciutat, tots els barris, esdevinguessin també “centre”. Volia fonts lluminoses, fanals de disseny i bulevards, voreres amples i cotxes als pàrkings del subsòl. Desitjava dur “qualitat” urbana a les zones tradicionalment condemnades d’extraradi.

Projectava centres d’oci, grans parcs –com el Parc Central de Nou Barris- i ho va aconseguir. La seva passió per la gestió i per incorporar les zones més humils al pols modern i confortable de la ciutat és va anar concretant. Santiburcio va esdevenir regidor de Sant Andreu a finals de l’any 1991, després d’haver estat de regidor adjunt a la Primera Tinència d’alcaldia amb en Lluís Armet de Primer Tinent d’alcalde un cop va ser elegit a les eleccions de 1987.

El seu procés d’immersió en els districtes va tenir com a conseqüència tot un seguit d’obres i projectes dels quals avui en gaudeix la ciutat. L’Estació de la Sagrera i l’arribada de l’AVE, l’ús ciutadà de l’antiga fàbrica de Can Fabra, els aparcaments, la recuperació de la Rambla de Sant Andreu, l’arranjament de l’Avinguda Meridiana, la creació d’habitatge social, el pont de la Rambla Onze de Setembre, la plaça d’Islàndia i tantes coses més.

L’any 1995 després de múltiples vicissituds es convertí en regidor de Nou Barris i allí impulsà una profunda transformació del districte. Allí treballà en els eixos de Fabra i Puig i Valldaura i els de l’Avinguda de Borbó, Pi i Molist, Verdum, Via Júlia... obres aquestes que junt amb el soterrament de les places de pàrking i la requalificació dels bulevards el varen convertir en el regidor de districte de Barcelona més conegut pels veïns. En la inauguració d’alguns passeigs varen participar –gener 1999– gairebé unes 40.000 persones en una demostració sense precedents del que per en Santiburcio era el fer participar i gaudir a la gent amb la gestió dels seus representants municipals.

Després vindrien noves places i centres comercials... Apostava per la singularitat en un intent d'oferir als barris populars elements diferenciadors. Així els seus fanals de disseny holandès varen, fins i tot, provocar un debat parlamentari entre qui aleshores era Conseller de Benestar Social Antoni Comas, i els diputats socialistes. Comas argumentava que era un luxe innecessari gastar diners en aquells fanals grocs i vermells, bonics però cars. Santiburcio i la seva gent adduïen que les polítiques socials no havien de ser sols assistencials sinó també havien de visualitzar-se en la qualitat urbana, en el paisatge, en les voreres i bancs de les places... i, per què no? En els fanals també.

La seva gestió mai va ésser asèptica, bevia tant de les fonts del pragmatisme com de les utopies. Va fer seu un cert igualitarisme no exempt de tints romàntics, d'exaltació cívica, d'orgull de barri, de populisme ben entès. Santi no tenia res a veure amb l'estereotip del polític català. No era fill de les classes acomodades del país ni tampoc un intel·lectual. No va ser mai un estudiant que es va proletaritzar sinó que va ser un treballador que va estudiar. No creia en la caritat en forma d'almoïna, sinó en les transformacions profundes. Era un lluitador que va vèncer la distància que pot haver entre ser un electricista i ser parlamentari o Segon Tinent d'Alcalde de Barcelona. Per aquesta raó varen ser molts els ciutadans anònims que sentiren la seva mort. Vet aquí també el ressò mediàtic i la consideració expressada per molts sectors ciutadans envers Santiburcio. Era una persona singular, sovint contundent i alhora dolç i afable amb la gent. Més afable i més dolç com més humil o feble fos el seu interlocutor. Tota una lliçó de proximitat per aquells polítics que s'ubiquen a distància de la gent i és refugi en la moqueta dels despatxos oficials.

Però Santi no va ser tan sols un excel·lent regidor d'un ajuntament gran com el de Barcelona. Fou un polític de casta, amb olfacte i criteri. Era un excel·lent analista electoral i un dirigent del PSC que no es va deixar obnubilar per modes ni postures "políticament correctes". Una de les seves obsessions era dignificar i fer valer el paper del PSC, de l'organització, com a subjecte polític. Sovint,

davant del menysteniment orgànic d'alguns, en Santi reaccionava amb feresa i contundència. Pensava que aquest desentendre's de l'organització i del seu debat intern i democràtic obria les portes al personalisme i a decisions individualitzades, la gestió per la gestió, sense criteri.

Estava tant profundament compromès amb el seu partit com amb el servei a la ciutat. Va dur a l'equip de govern una sensibilitat que no era la dominant. Els darrers mesos de la seva existència varen estar presidits per una lluita ferotge contra la malaltia però també varen ser mesos plens de clarividència política i sensacions especials, definitòries de la seva concepció del món, de l'entorn, de la política... Així poc temps abans de morir, en la clausura del Congrés de Barcelona, va adreçar-nos unes paraules plenes de (permeteu-me la llicència) "humanisme" socialista. Deia així:

"Quan un puja a una tribuna com aquesta el que s'ha de fer és treure el cor i fer parlar al cor. Quan les coses es parlen des del cor no calen papers i això és el que ens caracteritza als socialistes. A part de tenir pensaments socialistes tenim sentiments socialistes i els nostres sentiments de socialistes, d'estar al costat del feble, és original. Sabeu què diferencia la gent socialista d'esquerres de la gent de la dreta? El sentiment. Aquest sentiment de solidaritat, d'estar amb els febles, amb la gent que pateix, que té problemes. Aquesta és la diferència, que enlloc de sentir-hi del cor ho sent de la cartera. Aquest és el nostre capital, el sentiment d'humanitat i aquest sentiment és el que genera la consciència..."

"Santi" va tenir molts defectes i moltes virtuts, però sobretot era un gran contenidor i expenedor de bons sentiments i passió per les persones i per la política, un socialista vital.

Joan Ferran